

Päätös

Nro 56/2014/1

Dnro ESAVI/767/04.08/2010

Annettu julkipanon jälkeen
26.3.2014

ASIA Puolustusvoimat, Panssariprikaatin Parolannummen ampumaradan toimintaa koskevan ympäristölupapäätöksen Nro YSO/113/2009, 2.9.2009 lupamääräyksessä 7. edellytetty suunnitelma, Hattula

HAKIJA Puolustusvoimat, Panssariprikaati
PL 5
13701 Parolannummi

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Parolannummen ampumarata
Parolannummi, Hattula
Kiinteistötunnus: 82-418-23-0
Kiinteistön omistaja: Suomen valtio
Kiinteistön hallinnoija/vuokraaja: Metsähallitus/Puolustusvoimat, Panssariprikaati
Toimialatunnus: 84220

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Ulkona sijaitsevan ampumaradan toiminta edellyttää ympäristölupaa ympäristönsuojelulain 28 §:n 1 momentin sekä ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 14 a) kohdan mukaan.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on asiassa toimivaltainen viranomainen ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 2 momentin mukaan. Aluehallintovirasto ratkaisee toiminnan ympäristöluvan, jos kyse on sotilaskäyttöön tarkoitusta toiminnasta.

Ympäristönsuojelulain 55 §:n 3 momentin perusteella lupaviranomainen voi täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentin 5) kohdan mukaisen selvityksen perusteella.

ASIAN VIREILLETULO

Asia on tullut vireille Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 7.12.2010.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA ALUEEN KAAVOITUS

Voimassa oleva ympäristölupa

Hämeen ympäristökeskuksen ympäristölupapäätös Nro YSO/113/2009, 2.9.2009 (dnro HAM-2005-Y-530-111). Päätöksen määräyksissä 3. ja 4. asetettuja määräaikoja on muutettu Hämeen ympäristökeskuksen päätöksellä Nro YSO/196/2009, 15.12.2009 (dnro HAM-2005-Y-530-111).

Päätöksen Nro YSO/113/2009, 2.9.2009 määräys 7. kuuluu seuraavasti:

- ”7. Ampumaratatoiminnan suunnittelussa ja järjestämisessä tavoitteena on, että ampumaradan aiheuttama A-painotettu enimmäismelutaso impulssivälillä (L_{AImax}) määritettynä on asuinalueilla enintään 65 dB ja lomaa-asumiseen käytettävillä alueilla enintään 60 dB.

Luvan saajan on esitettävä suunnitelma ampumaratojen melusuojausten parantamismahdollisuuksista tai mahdollisuudesta muuttaa ampumaratojen ampumasuuntaa ampumaratamelun vähentämiseksi. Suunnitelman on sisällettävä kuvaus rakenteista ja toimista toteuttamisaikatauluineen, joilla tavoitteeseen päästään. Meluntorjuntatoimenpiteiden toimivuus on selvityttävä melun laskentamallin avulla. Suunnitelma on toimitettava lupaviranomaiselle ja tiedoksi valvontaviranomaiselle 30.9.2010 mennessä. Suunnitelman perusteella lupaviranomainen voi antaa lisämääräyksiä melun torjumiseksi. (YSL 5 §, 42 §, 43 §, YSA 19 §, NaapL 17 §, 18 §, VNP 53/1997)”

Alueen kaavoitustilanne

Valtioneuvoston 28.9.2006 vahvistamassa ja 28.12.2007 lainvoimaiseksi tullessa Kanta-Hämeen maakuntakaavassa Parolannummen alue on osoitettu puolustusvoimien alueeksi (EP). Myös voimassa olevassa Hattulan kunnanvaltuuston 4.6.1975 hyväksymässä oikeusvaikutuksettomassa yleiskaavassa (Hattulan yleiskaava ohjevuodet 1980–2000) alue on merkitty merkinnällä EP, puolustusvoimien alue.

Puolustusvoimien alueen ympärillä on voimassa Lehijärven-Armijärven osayleiskaava. Kaava on hyväksytty vuonna 2004 ja se on saanut lainvoiman 1.3.2007. Kaavassa ampumaradan ympärillä on MY-1, AP/me, AP, VL ja P merkinnöillä merkityjä alueita. MY-1 on maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. AP/me on pientalovaltainen asuntoalue, joka sijoittuu olemassa olevan ampumaradan melualueelle. AP on pientalovaltainen asuntoalue, VL lähivirkistysalue ja P palvelujen ja hallinnon alue (panssarimuseoalue).

TOIMINNAN SIJAINNAT JA SEN YMPÄRISTÖ

Ympäristön yleiskuvaus

Ampumarata sijaitsee Parolannummen varuskunnan läheisyydessä, noin 300 metrin päässä Lehijärven rannasta. Ampumaratojen länsi- ja eteläpuolella sijaitsee Lehijärven kulttuurimaisema-alue. Etäisyys lähimpään asutukseen on noin 300 metriä ja etäisyys Nihattulan kouluun noin 1,2 km. Lehijärven lisäksi muita lähellä sijaitsevia vesistöjä ovat Armijärvi ja Näkkälampi.

Alueen ympärillä on puolustusvoimien harjoituskäytössä olevaa metsää, jossa pyritään säilyttämään mahdollisimman tiheä puusto. Ampumaratojen alueella on uhanalaisten hämeenkylmänkukan ja kelta-apilan esiintymiä.

Alueen hydrologia, geologia ja ympäristön luonnon tila

Parolannummen ampumaradat sijaitsevat Parolan- ja Armijärven harjualueella. Parolannummen alueen kallioperä on pääasiassa uraliittiporfyyriä ja kallioperän päällinen maa-aines on hiekkaa, hienohiekkaa, soraa ja moreenia. Alueella on runsaasti suppamuodostumia. Ampumaradan ampumapaikat sijaitsevat 90–95 metriä merenpinnasta, ja ampumapaikkojen ympärillä kohoavat harjun rinteet ovat noin 100–135 metrin korkeudella merenpinnasta.

Alueen pintavedet imeytyvät pääosin pohjavedeksi maaperän ollessa hyvin vettä läpäisevää. Mahdolliset imeytymättömät pintavedet kulkeutuvat maanpinnan muotojen mukaan pääasiassa luoteen suuntaan kohti Lehijärveä.

Pohjaveden tila

Parolannummen ampumarata sijaitsee I luokan pohjavesialueella (Parola, 0408251). Lähin vedenottamo on Pikku-Parolan vedenottamo noin 2,2 km:n päässä ampumaradasta kaakkoon. Vedenottamosta otetaan käyttövesi Panssariprikaatin varuskunta-alueelle, mutta se on mahdollista kytkeä myös Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:n verkostoon. Virtausyhteyttä Pikku-Parolan vedenottamolle ei ampumaradalta ole.

Pikku-Parolan vedenottamon veden laatua valvotaan ottamalla vesinäyte jakeluverkon eri osista kuusi kertaa vuodessa ja tekemällä jaksottainen valvonta kerran vuodessa. Vesilaitoksen käyttötarkkailua tehdään lisäksi neljä kertaa vuodessa, jolloin raakavedestä tehdään kemiallisia ja mikrobiologisia tutkimuksia. Vedenottamon veden laatu on ollut hyvä.

Ampumarata-alueelle on asennettu kolme pohjavesiputkea (hp-941, hp-914, hp-011). Ympäristötekniisessä tutkimuksessa (Ramboll, 2004) todettiin pohjaveden pinnan olevan ampumarata-alueella 9–11 metrin syvyydellä maanpinnasta. Pohjaveden pinnan taso viettää Lehijärvelle päin, ollen ampumarata-alueella tasolla +83...+86 m ja Lehijärven ranta-alueella noin

+81 m. Pohjavesi virtaa ampumarata-alueelta Lehijärvelle päin purkautuen järveen. Lehijärven rannan asuintaloilla on useita käytössä olevia talousvesikaivoja.

TOIMINTA JA SUUNNITELMA

Yleiskuvaus toiminnasta

Parolannummen ampumarata on ollut käytössä nykyisessä muodossaan vuodesta 1985 lähtien. Ampumarataa käytetään pääasiassa Panssariprikaatin varusmiesten koulutustarkoituksiin ja reserviläisten kertausharjoitukseen. Puolustusvoimien lisäksi ratoja käyttävät Poliisi, Rajavartiolaitos, ampuma- ja metsästysseurat sekä muut yhteisöt ja reservin henkilöt, joille Panssariprikaatin komentaja on hakemuksesta myöntänyt ratojen käyttöoikeuden.

Ampumarata-alueella on yhteensä viisi Puolustusvoimien ylläpitämää ampumarataa: 150/300 metrin kiväärirata (27 paikkaa), 150 metrin kiväärirata (30 paikkaa), 50/150 metrin ampumahiihtorata/pienoiskiväärirata (20 paikkaa), 25 metrin pistoolirata (40 paikkaa) ja 100 metrin hirvirata (2 paikkaa). Ampumaradoilla ammutaan yhteensä noin 450 000 laukausta vuodessa. Eniten käytettyjä ratoja ovat pistoolirata, 300 metrin rata ja 150 metrin kiväärirata.

Suunnitelma ampumaratojen melusuojausten parantamismahdollisuuksista ampumaratamelun vähentämiseksi

Puolustusvoimat/Panssariprikaati on teettänyt ympäristölupamääräyksen 7. mukaisen suunnitelman ampumaratojen melusuojausten parantamismahdollisuuksista Parolannummen ampumaratamelun vähentämiseksi.

Selvityksen (”Parolannummen ampumarata, Meluntorjuntamahdollisuudet.” Insinööri-toimisto Akukon Oy, 103027-1, 10/2010) mukaan Parolannummen ampumaradan 300 metrin ja 150 metrin kivääriradat aiheuttavat ohjearvon ylittävää melua ampumasuuntaan nähden eteen ja etuviistoon luoteeseen, pohjoiseen ja koilliseen sekä lounaaseen. Lähimpien melulle altistuvan kohteiden lasketut A1-enimmäisäänitasot (L_{A1max}) ovat 69–73 dB. Meluntorjuntaan tarvitaan sivuvallien korotuksia ja 300 metrin ampumakatoksen parantaminen. Ampumahiihtoradalta aiheutuu rynnäkkökiväärillä ammuttaessa melua länteen ja lounaaseen laskennallisia melutasoja 77–78 dB. Torjuntaan tarvitaan n. 5 m:n koruinen sivuvalli. Hirvi-/tilannerata aiheuttaa melua lounaaseen, pohjoiseen ja itään. A1-enimmäisäänitaso on lähimmissä kohteissa 76 dB. Katoksesta ammuttaessa melun torjuntaan tarvitaan oikean sivuvallin korotus ja katosten ulkopuolelta ammuttaessa n. 2,5 m korkea takavalli.

Esitetyt toimenpiteet melusuojausten parantamiseksi

Ampumakatosten parantamien kevyillä meluntorjuntarakenteilla:

- 150 metrin kivääriratojen ja pistooliradan katosten vuoraaminen äänieristävällä materiaalilla ja väliseinäkkeiden rakentaminen.

Vallien korottaminen ja rakentaminen:

- 300/150 metrin kivääriradan päätyvallin korottaminen 2,5 metrillä sekä vasemman ja oikean sivuvallin korottaminen 3 metrillä
- 150 metrin kivääriradan päätyvallin korottaminen 2,5 metrillä
- ampumahiihtoradan päätyvallin sekä vasemman ja oikean sivuvallin korottaminen yli 2,5 metrillä
- pistooliradan vasemman sivuvallin korottaminen 5 metrillä
- hirviradan oikean sivuvallin korottaminen viidellä metrillä ja takaosan korottaminen 2,5 metrillä.

300 metrin ammuntojen vähentäminen:

- 300 metrin radan käytön mahdollinen vähentäminen siirtämällä ammunnat muille radoille.

Ampumahiihtoradan uudelleen järjestelyt:

- ampumahiihtoradan ampumasuunnan kääntäminen
- katoksen rakentaminen rynnäkkökivääriammuntoja varten.

Puolustusvoimien mukaan toimenpiteet toteutetaan vaiheittain. Rakentamista edellyttävät toimenpiteet (hankkeet) esitetään vuosittain puolustusvoimien investointiohjelmassa, jonka Pääesikunta hyväksyy. Aikataulu määräytyy puolustushallinnon käytettävissä olevien resurssien mukaan. Prosessi vie useita vuosia (2–5 vuotta). Tarkempaa toteutusaikataulua parantamistoimenpiteille Puolustusvoimat ei esitä.

Puolustusvoimat/Panssariprikaati on 30.3.2012 täydentänyt hakemustaan hankesuunnitelmalla ("Parolanummen ampumaratojen ympäristönsuojelun tekninen parantaminen", Puolustushallinnon Rakennuslaitos, D12019, Dno 595/3500/2012, KES.097617, 28.3.2012). Hankesuunnitelmassa on esitetty toteutettavat meluntorjuntatoimenpiteet lyhyesti. Ampumahiihtoradan meluntorjuntatoimenpiteeksi esitetään, vallien lisäksi, rynnäkkökivääriammuntojen lopettamista. Liikemaaliradan (hirviradan) meluntorjuntatoimenpiteiksi esitetään, vallien lisäksi, ampumakoppien äänieristystä sekä ampuma-aikojen rajoittamista. Lisäksi suunnitelmassa esitetään 300 metrin ampumapaikan lakkauttamista. Muita muutoksia alkuperäiseen esitykseen ei hankesuunnitelmassa esitetä. Puolustusvoimien esityksen mukaan meluntorjuntatoimenpiteet toteutetaan 31.12.2012 mennessä.

Vuonna 2013 toteutetut toimenpiteet melusuojausten parantamiseksi

Puolustusvoimat/Panssariprikaati on täydentänyt hakemustaan 17.12.2013 aluehallintovirastoon saapuneella selvityksellä seuraavasti:

Panssariprikaatin Parolannummen ampumaradalla on toteutettu BAT:n mukaiset meluntorjuntatoimenpiteet syksyn 2012 aikana. Kunnostushankkeen aikana äänieristettiin ratojen 1 ja 2 ampumakatokset C-tyyppin mukaisiksi. Ammunnat lakkautettiin 300 metrin radalla kokonaan ja ampumahiihtoradalla lopetettiin kivääriammunnat. Pistooliradan katoksiin tehtiin A-tyyppin mukaiset äänieristykset. Lisäksi rata-alueen sivuvalleja korotettiin ja ratojen 1 ja 2 väliselle sivuvallille rakennettiin meluaita. Meluntorjuntatoimien vaikutuksia on tutkittu tekemällä lähi- ja kaukomittauksia sekä mallilaskenta. Mittauksia tehtiin sekä ennen toimien toteutusta että niiden toteutusten jälkeen.

Raportin ”Parolannummen ampumarata, Meluntorjunnan tarkistusmittaukset” (Akukon Oy, 123034-1.1, 5.12.2013) mukaan kivääriratojen tavallisia katoksia parannettiin akustisesti. Katokset varustettiin katoksen etupuolelle jatkuvilla noin 5 m:n pituisilla sivuseinäkkeillä ja saman verran jatkettua katon etulipalla. Seinäkkeitä sijoitettiin aina joka toisen ampumapaikan väliin. Lisäksi katokset tiivistettiin levyttämällä ja sisäpuoli vaimennettiin täysin mineraalivillalla. Pistooliradan katoksessa tehtiin levytys ja vaimennus, mutta ei etusuunnan seinäkkeitä. Kattolippaa jatkettiin hieman eteenpäin. Lisäksi kivääriratojen sivu- ja päätyvalleja korotettiin noin 2,5 m. Ratojen välisen vallin korotus toteutettiin lauta-aidalla, muut korotukset tehtiin maavalleina.

Tarkistusmittausten perusteella kivääriratojen seinäkkeillä varustetut katokset vaimentavat ympäristöön leviävää melua erittäin tehokkaasti. Vaimennus suupamaukselle on etuviistoon 30 astetta ampumasuunnasta 4 dB ja 90 astetta sivulle yli 10 dB. Takasuuntaan vaimennus on noin 9 dB verrattuna avoimeen maastoon. Takasuuntaan merkittävä osa melusta tulee taittumalla katon etureunan yli ja sivuseinien ympäri taaksepäin. Pistooliradan katos vaimentaa melua takasuunnassa ja takaviistossa noin 4–8 dB.

Merkittäviä meluntorjuntakeinoja ovat myös olleet vallien korotukset ja este. Ne vaimentavat sekä suupamausta että luotiääntä etu- ja sivusuunnissa laskentamallin ja mittausten mukaan useita desibelejä. Vaimennus on arviolta keskimäärin 3–5 dB. Vaikutus on kuitenkin hyvin riippuvainen tarkastelupisteen ja melulähteen välisestä maastosta sekä sääolosuhteista. Lisäksi melua vähentävinä toimenpiteinä 300 metrin ammunnat sekä kivääriammunnat ampumahiihtoradalla lopetettiin.

Päivitetyn melunleviämismallin laskentatulokset, jotka sisältävät meluntorjuntatoimien vaikutuksen, alittavat asuinalueiden tavoitearvon 65 dB kaikilla lähimmillä asuintaloilla. Kaukopisteiden mittaustuloksissa oli kuitenkin erittäin suurta hajontaa etäisyyksistä ja korkeista maastonmuodoista ja valleista johtuen. Lehijärvenrantatien mittauspisteessä neutraalilla säällä ryh-

mälaukauksiakaan ei käytännössä kuulunut. Kohtalaisella ja navakalla myötätuulella (5–10 m/s) taas ympäristöluvan tavoitearvo (AI-enimmäisäänitaso, $L_{A_{max}}$ 65 dB) ylittyi yksittäislaukauksillakin. Mittaustulosten perusteella arvioidaan, että yksittäislaukausten melu ylittää etusuunnan lähimillä taloilla tason 65 dB noin 5 m/s tai kovemmalla myötätuulella ja alittaa sen useimmissa muissa olosuhteissa, mm. kevyemmässä myötätuulussa. Arvio sisältää merkittävästi epävarmuutta johtuen erittäin vaihtelevasta maastosta, lyhyistä etäisyyksistä ja melun leviämisen suuresta herkkyydestä sääolosuhteille juuri Parolan tapauksessa.

Puolustusvoimat toteaa selvityksessään, että meluntorjuntatoimenpiteet on toteutettu ja esittää selvityksen perusteella asian rauettamista. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on hyväksynyt meluntorjuntatoimenpiteisiin liittyvät pilaantuneen maaperän puhdistamista koskevat toimenpiteet päätöksellään 18.7.2012, nro LUV/148/2012 ja kunnostuksesta laaditun loppuraportin lausunnolla 26.8.2013, nro YSO/401/2013. Puolustusvoimat toimittaa ympäristöluvassa määrätyn mukaisesti hakemuksen Parolannummen ampumaradan lupamääräysten tarkistamiseksi 31.12.2015 mennessä.

ASIAN KÄSITTELY

Täydennykset

Puolustusvoimat on täydentänyt hakemustaan 30.3.2012 ja 17.12.2013.

Tarkastukset ja neuvottelut

Hakemusasiasta on neuvoteltu 30.10.2013. Neuvottelumuistio on liitetty hakemusasiakirjoihin.

Lausunnot

Suunnitelmasta on pyydetty lausunnot Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta ja Hattulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta 21.3.2011 päivätyillä kirjeillä.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on lausunut 6.4.2011 saapuneessa lausunnossaan asiasta seuraavaa:

Suunnitellut toimenpiteet vähentävät melutasoa laajoilla alueilla häiriintyvissä kohteissa. Hämeen ELY-keskus katsoo, että selvityksessä esitetty aikataulu meluntorjuntatoimien toteuttamiseksi (3–5 vuotta) on kohtuuttoman pitkä, kun otetaan huomioon melulle altistuvat kohteet ja toimien kustannukset. Esitetyt toimet tulee toteuttaa 13.12.2011 mennessä. Raportti toteutetuista meluntorjuntatoimista tulee toimittaa valvontaviranomaiselle 28.2.2012 mennessä.

Meluntorjuntatoimenpiteet ovat oikean suuntaisia, mutta riittämättömiä. Ympäristöluvassa tavoitteeksi asetetut melun enimmäistasot eivät meluntorjuntatoimista huolimatta alita melutasoa $L_{A_{max}} = 65$ dB kaikilla asumiseen tarkoitetuilla alueilla. Meluntorjuntamahdollisuuksien selvittämistä tulee jatkaa.

Hattulan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen/Hämeenlinnan kaupungin rakennusvalvonta- ja ympäristöpalvelut on todennut 4.4.2011 saapuneessa virkamieslausunnossaan asiasta seuraavaa:

Laskennallisen ja mitatun tuloksen $L_{A_{max}}$ luotettavuudessa on ristiriitaisuuksia, kuten mm. selvityksen 103027-1 kohdassa 3.4 todetaan. Maa-voimien esikunnan suunnitelmassa esitettyjä ratkaisuja voidaan pitää sellaisena, joiden toteuttaminen on mahdollista. Kolmella alueella saavutettava 5 dB:n alenema vaikuttaa samalla jonkin verran myös muilla alueilla, mikä on kokonaisuutta ajatellen todennäköisesti havaittava ja myönteinen asia. Tavoitearvon 65 (70) dB $L_{A_{max}}$ saavuttaminen kattavasti asutusalueilla on näidenkin meluntorjuntatoimien jälkeen taloudellisesti ja teknisesti erittäin haasteellista.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakijalle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen lausunnoista 30.4.2011 päivätyllä kirjeellä

Puolustusvoimat, Länsi-Suomen Sotilasläänin Esikunta on todennut 9.5.2011 päivätyssä vastineessaan seuraavaa:

Puolustusvoimat on hakenut jatkoaikaa Hämeen alueella sijaitsevien ampumaratojen ympäristölupapäätösten määräysten määräajoille. Perusteena Puolustusvoimat on esittänyt, että meneillään on ampumaratojen kansallinen BAT-selvitys, jossa määritetään periaatteet hyväksyttävillä teknisillä ratkaisuilla ampumaratojen ympäristövaikutusten hallitsemiseksi. Lisäksi meneillään on ympäristöministeriön johtama AMPY-hanke, jossa tavoitteena on luoda ampumaratoja koskeva ympäristöopas lupamenettelyn tueksi. Puolustusvoimat katsoo vastineessaan, että on tarkoituksenmukaista odottaa näiden valmistumista ennen kohdekohtaisten toimenpiteiden suunnitteleminen Hämeen ampumaradoille.

Puolustusvoimat on kyseessä olevien ampumaratojen ympäristölupapäätösten mukaisesti laatinut radoille ympäristöriskinarviot ja meluntorjuntasuunnitelmat. Riskinarvioiden perusteella Hämeen alueella sijaitsevilla ampumaradoilla ei esiinny sellaista maaperän, pohja- tai pintaveden pilaantumiseriskiä, joka edellyttäisi välittömiä toimenpiteitä. Melun osalta todetaan, että suunnitellut toimenpiteet vähentävät melua ampumaradan ympäristössä. On myös huomioitava, että ympäristölupapäätöksessä melutasot on esitetty tavoitteellisina.

Puolustusvoimilla on 48 ampumarataa, joilla on yhteensä noin 200 lajirataa. Ratojen koko, tyyppi, käyttö ja ympäristöolosuhteet ovat hyvin vaihte-

levat. Osalle radoista on jo haettu ympäristölupa, osalla prosessi on kesken tai vielä aloittamatta. Lupatilanteesta riippumatta Puolustusvoimat katsoo, että kaikkien ampumaratojen ympäristönsuojelun parantaminen tulisi toteuttaa kokonaisuutena hallitusti, ympäristöriskit ja koulutukselliset tarpeet huomioon ottaen. Tämä mahdollistaa toimenpiteiden kohdentamisen ensisijaisesti niille radoille, joilla tarpeet ovat suurimmat, sekä niiden aikataulutuksen siten, että puolustusvoimien koulutustoiminta voidaan uudelleen organisoida toimenpiteiden ajaksi.

Edellä esitettyä taustaa vasten puolustusvoimat on laatinut suunnitelman ampumaratojen ympäristönsuojelun kokonaiskehittämisestä. Suunnitelmassa on esitetty kehittämistoimenpiteiden aloittamisvuosi jokaiselle rata-alueelle (43 rata-aluetta, osa samalla paikkakunnalla sijaitsevista erillisistä rata-alueista on käsitelty yhtenä kokonaisuutena). Suunnitelmassa ampumaratojen merkittävyyttä on arvioitu erityisesti käytön laajuuden ja ympäristövaikutusten näkökulmasta. Lisäksi suunnitelman aikataulutuksessa on pyritty huomioimaan puolustusvoimien koulutuksen tarpeet nyt ja tulevaisuudessa. Suunnitelmassa ampumaradat on jaettu kolmeen kategoriaan niiden ympäristöllisen ja koulutuksellisen merkittävyyden perusteella. Ympäristötekijöistä on huomioitu erityisesti meluhaitta ja pohja- tai pintaveden pilaantumisvaara.

Kategoriaan 1 on sijoitettu kaikki laukausmäärältään suurimmat ja koulutuksen kannalta kaikkein merkittävimmät ampumaradat (yli 600 000 laukausta/vuosi) sekä keskiuuret ampumaradat, joiden ympäristöolosuhteet ovat vaativat. Näin ollen kategoria 1 sisältää sellaiset rata-alueet, joilla melulle altistuvia on merkittävin määrä, meluhaitta on useimmiten toistuvaa ja/tai rata-alueet, joilla on maaperän ja vesiolosuhteiden puolesta erityisen vaativa ympäristö. Kategorian 1 parannukset on suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2012–2015. Kategorian 1 ratoihin suunnitellaan merkittäviä investointeja ympäristönsuojelun tason parantamiseksi.

Kategoria 2 sisältää ampumarata-alueet, jotka ovat kooltaan keskiuuria tai vähäistä merkittävämpiä ja joilla ympäristöolosuhteet eivät tyypillisesti muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ole kaikkein vaativimpia. Radat ovat koulutusmerkitykseltään tärkeitä. Kategorian 2 radoilla ammutaan vuosittain 100 000–500 000 laukausta. Melulle altistuvia on tyypillisesti korkeintaan muutamia kymmeniä, useimmiten vähemmän. Radoille suunnitellaan kohtalaisia investointeja ympäristönsuojelun parantamiseksi. Kategorian 2 ratojen ympäristönsuojelua on suunniteltu parannettavan vuosina 2014–2016.

Kategoria 3 sisältää koulutuksen kannalta vähemmän merkittäviä, puolustusvoimien käytöltä vähäisiä ratoja. Puolustusvoimat ei tule esittämään olennaisia investointeja ratojen ympäristönsuojelun parantamiseen. Tarvittaessa kohteiden ympäristönsuojelurakenteita kehitetään vuosina 2017–2018.

Puolustusvoimien valtakunnallisen ampumaratojen kokonaiskehittämisen suunnitelman mukaan Parolannummen ampumarata kuuluu kategoriaan 1.

Suunnitelmaan viitaten Länsi-Suomen Sotilasläänin Esikunta esittää, että ympäristölupapäätöksessä vaadittuihin toimenpiteisiin Parolannummen ampumaradan ympäristönsuojelun parantamiseksi ryhdytään vuonna 2012. Suunnitelma ampumaradan ympäristönsuojelun parantamiseksi tullaan esittämään 31.3.2012 mennessä lupaviranomaiselle sekä tiedoksi valvovalle viranomaiselle. Toimenpiteet saatetaan loppuun 31.12.2013 mennessä. Jotta Panssariprikaati pystyy toteuttamaan sille määrätyt koulutustarpeet, Parolannummen ampumaradan ympäristönsuojelun parantamistoimenpiteiden toteuttaminen jaetaan tarvittaessa kahdelle vuodelle.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Ratkaisu

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on tarkastanut Puolustusvoimat, Panssariprikaatin Hattulan kunnassa sijaitsevan Parolannummen ampumaradan toimintaa koskevan ympäristölupapäätöksen Nro YSO/113/2009, 2.9.2009 (muutettu päätöksellä Nro YSO/196/2009, 15.12.2009) lupamääräyksessä 7. edellytetyn suunnitelman (ampumaratojen melusuojausten parantamismahdollisuuksista ampumarataratamelun vähentämiseksi) ja hyväksyy sen ympäristölupapäätöksen lupamääräyksessä 7. tarkoitetuksi suunnitelmaksi.

Esitetyn selvityksen perusteella aluehallintovirasto antaa ympäristölupapäätöstä Nro YSO/113/2009, 2.9.2009 (muutettu päätöksellä Nro YSO/196/2009, 15.12.2009) täydentävän määräyksen:

- 7.1. Luvan saajan on esitettävä teknis-taloudellinen selvitys liikemaaliradan (herviradan) melusuojausten parantamismahdollisuuksista mahdollisine toteuttamisaikatauluineen kyseisen ampumaradan käytöstä aiheutuvan meluhaitan rajoittamiseksi.

Lisäksi luvan saajan on selvitettävä ryhmäammuntojen aiheuttamat Al-enimmäistasot (L_{Almax}) sekä melumittauksin lähimmissä etukäteen arvioiden eniten melulle altistuvissa asutuissa kohteissa että selvittämällä ryhmäammuntojen melun leviäminen laskentamallilla.

Edellä määrätyt selvitykset on liitettävä ympäristölupapäätöksessä Nro YSO/113/2009, 2.9.2009 veloitettuun viimeistään 31.12.2015 jätettävään lupamääräysten tarkistamista koskevaan hakemukseen. (YSL 5 §, 42 §, 43 §, 55 §, 58 §, YSA 19 §, 37 § NaapL 17 §, VNp 53/1997)

RATKAISUN PERUSTELUT

Asiassa on kyse Hämeen ympäristökeskuksen 2.9.2009 myöntämän ympäristölupapäätöksen Nro YSO/113/2009 lupamääräyksen 7. mukaisen selvityksen käsittelystä. Selvitysvelvollisuus on asetettu ympäristönsuojelulain 55 §:n 3 momentin perusteella.

Ympäristönsuojelulain 55 §:n 3 momentin perusteella lupaviranomainen voi erityisestä syystä täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentin 5) kohdan mukaisen selvityksen perusteella. Selvityksen käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin lupamenettelyä koskevia säännöksiä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo suunnitelman, ja erityisesti siihen 17.12.2013 saadun lisäselvityksen, perusteella lupamääräyksen täsmenämisen tai ympäristöluvan täydentämisen pääosin tarpeettomaksi.

Ympäristöluvan (Nro YSO/113/2009, 2.9.2009) määräyksessä 7. melun enimmäistasot on asetettu tavoitteellisina. Raportin ”Parolannummen ampumarata, Meluntorjunnan tarkistusmittaukset” (Akukon Oy, 123034-1.1, 5.12.2013) mukaan A1-enimmäismelutason ($L_{A_{max}}$) tavoitearvo 65 dB alituu toteutettujen meluntorjuntatoimien jälkeen kaikkien lähimpien asuintalojen piha-alueilla. Selvitysten mukaan ampumaradan toiminnasta aiheutuu asuinalueilla ohjearvon ($L_{A_{max}}$) 65 dB ylityksiä vain melun etenemisen kannalta suotuisissa sääolosuhteissa. Meluntorjuntatoimenpiteet Parolannummen ampumaradalla on toteutettu tämän hetkistä ampumaratojen parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT) noudattaen. Toteutettujen meluntorjuntatoimenpiteiden jälkeen ampumaratatoiminnan vaikutukset eivät ennalta arvioiden myöskään aiheuta terveyshaittaa tai kohtuutonta viihtyisyyshaittaa ympäristön asukkaille, kun ampumaradan toiminnassa noudatetaan ympäristölupapäätöksen Nro YSO/113/2009, 2.9.2009 lupamääräyksiä.

Määräys 7.1. Puolustusvoimat/Panssariprikaatin on tehtävä hakemus Parolannummen ampumaradan lupamääräysten tarkistamiseksi 31.12.2015 mennessä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo esitetyn selvityksen tietojen perusteella, että meluntorjuntasuunnitelmaa on määräyksessä eritellyiltä osin tarpeen täydentää.

Puolustusvoimat on aluehallintovirastolle esittämässään ampumaratojen meluntorjuntasuunnitelmassa esittänyt toimenpiteitä liikemaaliradan (hirviradan) melusuojausten parantamiseksi. Suunnitelmassa esitettyjä meluntorjuntatoimenpiteitä ei kuitenkaan ole liikemaaliradan osalta toteutettu. Asiaan on tarpeen palata lupamääräysten tarkistamisen yhteydessä.

Ryhmäammuntojen aiheuttamaa melua ja sen leviämistä ei ole esitettyissä melumallilaskennoissa huomioitu. Ryhmäammunnoista aiheutuu selvitysten mukaan kuitenkin 5–8 dB yksittäislaukauksia suurempi melutaso enimmäisäänitasolle ($L_{A_{max}}$). Ryhmäammunnoista ympäristön asukkaille mahdollisesti aiheutuviin meluhaittoihin on tarpeen palata lupamääräysten tarkistamisen yhteydessä.

Selvitysten perusteella meluntorjunnan riittävyttä, meluntorjunnan mahdollisia lisätarpeita ja melun A1-enimmäisäänitasoille ($L_{A_{max}}$) asetettujen tavoitearvojen saavuttamista on mahdollista lupamääräysten tarkistamisen yhteydessä riittävästi arvioida, ja antaa asiasta tarvittavat lupamääräykset.

VASTAUS LAUSUNTOIHIN

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Hattulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnot on otettu huomioon luparatkaisusta ja perusteluista ilmenevällä tavalla.

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on oltava lupa. (YSL 28 §)

Lupamääräysten tarkistaminen

Lupamääräysten tarkistamisessa noudatetaan ympäristölupapäätöksessä Nro YSO/113/2009, 2.9.2009 määrättyä. (YSL 55 §)

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan esittämättä noudatettava. (YSL 56 §, YSA 19 §)

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Tämä päätös on lainvoimainen valitusajan päätyttyä, mikäli päätökseen ei haeta muutosta. (YSL 100 §)

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 4, 5, 28, 31, 36, 43, 52, 53, 55, 58, 96, 97, 100, 105 §

Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 1, 5, 18, 19, 37 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2014 ja 2015 (1093/2013)

Valtioneuvoston asetus aluehallintoviraston maksuista vuosina 2010 ja 2011 (1145/2009)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tästä päätöksestä perittävä maksu on 960 euroa.

Lasku lähetetään erikseen myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Ympäristönsuojelulain 105 §:n mukaan luvan, ilmoituksen tai muun lupa-asian käsittelystä voidaan periä maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2014 ja 2015 annetun valtioneuvoston asetuksen (1092/2013) 8 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta, jota koskeva asia on tullut vireille ennen 1.1.2014, peritään maksu asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Tämän hakemuksen vireille tullessa voimassa olleen aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1145/2009) 2 §:n ja asetuksen liitteen kohdan 2.1 alakohdan 5. mukaan, jos kysymyksessä on muu ympäristölupa-asia tai jos taulukon mukainen maksu olisi luvan käsittelyn vaatiman työmäärän perusteella kohtuuttoman korkea, peritään asian käsittelystä maksu, jonka suuruus on 48 euroa/h. Tämän päätöksen valmisteluun on käytetty 20 tuntia.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Puolustusvoimat, Panssariprikaati
Esikunta
PL 5
13701 Parolannummi

Jäljennös päätöksestä

Hattulan kunta
Hattulan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Hattulan kunnan terveydensuojeluviranomainen
Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastualueen ilmoitustaululla. Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksestä kuuluttamalla Hattulan kunnan virallisella ilmoitustaululla. (YSL 54 §)

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeuteen valittamalla. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. (YSL 96 §)

Valitusoikeus lupapäätöksestä on luvan hakijalla ja niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä niillä viranomaisilla, joiden tehtävänä on valvoa asiassa yleistä etua. (YSL 97 §)

Valitusosoitus on liitteenä.

Liite

Valitusosoitus

Pekka Häkkinen

Sanna Seppälä

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Pekka Häkkinen ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Sanna Seppälä.

- Valitusviranomainen** Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaa-san hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
- Valitusaika** Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **25.4.2014**.
- Valitusoikeus** Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- päätös, johon haetaan muutosta
 - valittajan nimi ja kotikunta
 - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaa-sa.hao@oikeus.fi)
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
 - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
 - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
 - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
 - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
- Valituksen toimittaminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle**
- Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.** Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.
- Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot**
käyntiosoite:	Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 110, 00521 Helsinki
puhelin:	(vaihe) 029 016 6000
fax:	09 6150 0533
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15
- Oikeudenkäyntimaksu** Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.